

Всі вказані особливості АТП та його обліку мають враховуватись при формуванні системи управлінського обліку та аналізу діяльності автотранспортного підприємства

Список літератури:

1. Бачурин А.А. Анализ производственно – хозяйственной деятельности автотранспортных организаций: Учебное пособие. – М.: Академия, 2004. – 320 с.
2. Пиліна М.А., Волощук Л.О. Дослідження особливостей обліку та аналізу доходів автотранспортних підприємств // Тези доповідей ювілейної 45-ої наукової конференції молодих дослідників ОНПУ-магістрантів «Сучасні інформаційні технології та телекомунікаційні мережі» – ОНПУ, 2010. Режим доступу: http://storage.library.opu.ua/online/conference/tez_45/6-9.pdf
3. Кирсанова В.В., Марчук К.В. Транспортные затраты: состав и резервы снижения // Матеріали Другої науково-практичної Інтернет-конференції «Проблеми ринку та розвитку регіонів України в 21 столітті» (Одеський національний політехнічний університет, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України. 17-19 травня 2011). – Одеса: Вид-во «ВМВ», 2011. – С.53-57.

Носовець О.І., к.е.н., доц. Волощук Л.О.

ПРОБЛЕМИ ОБЛІКОВО–АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ УПРАВЛІННЯ ДЕБІТОРСЬКОЮ ЗАБОРГОВАНІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Умови динамічного розвитку економічного середовища вимагають від господарюючих суб'єктів відступати від методологічних канонів обліку господарської діяльності через постійно присутню кризу неплатежів, що виникає через бажання покупців товарів, робіт, послуг максимально використовувати наявні в них позикові кошти до завершення терміну оплати заборгованості, що впливає на платоспроможність як позичальника, так і позикодавця. З цієї причини виникає необхідність перегляду обліку дебіторської заборгованості з метою покращення ефективності бухгалтерського обліку розрахунків з покупцями, недопущення перетворення існуючої сумнівної заборгованості в безнадійну та вдосконалення відображення у фінансовій звітності пов'язаної з даним активом інформації.

Незважаючи на велику кількість праць з питань удосконалення обліку даного активу підприємств відсутні загальні методологічні підходи до обліку дебіторської заборгованості, залишаються відкритими питання її достовірного визнання та оцінки вартості, широкої класифікації, уніфікація і прописання яких на законодавчому рівні з охопленням всіх аспектів дозволить підвищити ефективність та усунути існуючі недоліки бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості, покращити розрахунково-платіжну дисципліну за своєчасністю виконання зобов'язань в залежності від специфіки діяльності та організації роботи бухгалтерії на підприємствах.

Згідно Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», національні стандарти бухгалтерського обліку не повинні суперечити міжнародним, але, не зважаючи на це, існують певні відмінності. У вітчизняній практиці дебіторську заборгованість ототожнюють із правом на повернення боргу, а в зарубіжній – з претензією на активи підприємства-покупця [4].

Під дебіторською заборгованістю розуміють виражені в грошовій формі зобов'язання окремих громадян, організацій та інших дебіторів перед даним підприємством. Дебіторська заборгованість виникає в результаті здійснення господарських операцій, зазвичай при реалізації товарів, продукції, робіт, послуг [2]. Господарська практика промислових підприємств свідчить, що на розрахунки з

покупцями за відвантажену продукцію припадає більше ніж 80 % загального обсягу дебіторської заборгованості, що робить її одним з основних об'єктів фінансового управління підприємства [5].

Для здійснення ефективного управління дебіторською заборгованістю необхідно оптимізувати обліково-аналітичне забезпечення для своєчасного і достовірного інформування працівників різних рівнів відповідного апарату суб'єктів господарювання необхідною та потрібною інформацією, яке в значній мірі залежить від прийнятої на підприємствах диференціації та структуризації дебіторської заборгованості.

Серед всього різновиду дебіторської заборгованості необхідно зазначити її чітке розмежування за багатьма критеріями для покращення оперативності бухгалтерського обліку, від якої прямо залежить достовірність аналізу як стану даного активу та слідування кредитній політиці, так і платоспроможність та ліквідність підприємства. Приділяючи належну увагу побудові класифікації фактично наявної у підприємств заборгованості перед ними покупців в розрізі товарів, послуг, клієнтів, регіонів, Д.І. Баркан говорить наступне: «чим більше характеристик, за якими класифікується і групується дебіторська заборгованість, яка є в розпорядженні фірми, тим надійніше буде аналіз і оцінка ситуації і, природно, майбутній прогноз» [6].

Національні стандарти обмежуються діленням даного оборотного активу підприємств за терміном погашення та по відношенню до нормального операційного циклу одночасно на поточну та довгострокову, при чому вся увага приділяється розгляду саме поточної дебіторської заборгованості, а також за своєчасністю погашення на нормальну, сумнівну та безнадійну.

Станом на 2014 рік у Формі № 1 представлені наступні види дебіторської заборгованості: дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги (за чистою реалізаційною вартістю), дебіторська заборгованість за розрахунками за виданими авансами, з бюджетом з виділенням зобов'язань з податку на прибуток, з нарахованих доходів, із внутрішніх розрахунків, інша поточна дебіторська заборгованість, що відповідає класифікації за об'єктами обліку.

Систематизація даних обліку в цілях забезпечення достовірної інформатизації про стан дебіторської заборгованості забезпечується діленням за формою сплати: авансовий розрахунок, оплата при покупці, відстрочка платежу.

Практикою зовнішньоекономічної діяльності обґрунтовано класифікування за країною реєстрації на контрагентів-резидентів та контрагентів-нерезидентів, що представляють країни-ринки збуту. По відношенню до розміру реалізації певним покупцям підприємствам слід класифікувати дебіторську заборгованість за об'ємами закупок: продаж у роздріб, оптова реалізація, та, виходячи з цього, зазначити тривалість співробітництва з покупцями у видах дебіторської заборгованості за одноразовою покупкою та тривалим співробітництвом.

Виправданою є диференціація дебіторської заборгованості за видами діяльності та з урахуванням специфіки кожної галузі економіки на прикладі стандартів бухгалтерської звітності GAAP. Також одним з дуже доречних розмежувань дебіторської заборгованості є поділ на фактичну та правову, з яких під останньою розуміється підписання договору на поставку продукції, виконання работ, надання послуг, що не є підставою для визнання доходу, а, відповідно, і дебіторської заборгованістю, до виконання умов договору, що виправдовує свою доцільність з огляду відображення авансових платежів як дебіторської заборгованості.

Виникнення дебіторської заборгованості у суб'єкта господарської діяльності безпосередньо залежить від її визнання, та розмір - від її оцінки. В П(С)БО 10 "Дебіторська заборгованість" її визнання подається за поточною дебіторською заборгованістю: поточна дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги визнається активом одночасно з визнанням доходу від реалізації продукції, товарів, робіт і послуг та оцінюється за первісною вартістю [1]. Виходячи з цього

розрахунки, що виникають за виданими авансами, з підзвітними особами, не можуть бути визнані доходом - дебіторською заборгованістю. Але визначення дебіторської заборгованості, не призначеної для перепродажу - дебіторська заборгованість, що виникає внаслідок надання коштів, продажу інших активів, робіт, послуг безпосередньо боржникові та не є фінансовим активом, призначеним для перепродажу [1], - що подається в П(С)БО 13 "Фінансові інструменти" робить можливим визнання за виданими авансами та коштами, виданими під звіт, дебіторської заборгованості, та, як наслідок, що вносить суперечливість в застосування національних стандартів бухгалтерського обліку.

Будь-яка заборгованість, як довгострокова, так і поточна, у якийсь момент може бути визнана підприємством безнадійною. На сьогодні для того щоб визнати в бухгалтерському обліку дебіторську заборгованість безнадійною, не потрібно документального підтвердження. Досить, щоб була виконана одна з умов:

- закінчився строк позовної давності (3 роки);
- існує впевненість у тому, що боржник не погасить свою заборгованість [4].

Для визначення суми чистої реалізаційної вартості дебіторської заборгованості та страхування від можливих збитків, що можуть виникнути під дією неконтрольованих підприємством-продавцем факторів, провадять нарахування резерву сумнівних боргів. Національним стандартом 10 "Дебіторська заборгованість" передбачається застосування двох методів нарахування резерву сумнівних боргів: абсолютної суми сумнівної заборгованості та коефіцієнта сумнівності, останній з яких передбачає визначення коефіцієнту за питомою вагою безнадійних боргів у чистому доході та класифікацією дебіторської заборгованості за строками непогашення.

Нарахування резерву сумнівних боргів на дату складання балансу відповідно до П(С)БО 10 щодо включення даного фінансового активу (крім придбаної заборгованості та заборгованості, призначеної для продажу) до підсумку балансу за чистою реалізаційною вартістю може здійснюватися тільки відносно поточної, що не враховує довгострокової дебіторської заборгованості і, відповідно, не надає підприємствам способів захиститися від можливих збитків на тривалу перспективу.

Підприємства можуть проводити нарахування резерву в розрізі договорів на всю суму довгострокової дебіторської заборгованості за кожним договором та розподіляти або рівномірно по роках з урахуванням строку дії договору або з огляду очікуваного, заздалегідь передбаченого виконання зобов'язань частинами, але такий варіант можливий в разі тривалого співробітництва за кожним окремим контрагентом, що дозволяє об'єктивно оцінити рівень платоспроможності таких контрагентів, при чому в такому разі доречно використовувати метод застосування абсолютної суми сумнівної заборгованості або метод визначення питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході, орієнтуючись на кожного окремого контрагента та договір. Але в разі визначення розміру резерву на основі платоспроможності окремих дебіторів за методом абсолютної суми сумнівних боргів він може бути визнаний в якості засобу маніпулювання витратами підприємств, оскільки даний метод передбачає нарахування резерву в сумі рівній розміру дебіторської заборгованості.

Міжнародні стандарти прямо не вимагають відображення в балансі дебіторської заборгованості, проте необхідним є відображення резерву сумнівних боргів [4]. За новою формою головного фінансового звіту суб'єктів господарювання величина резерву сумнівних боргів не вказується, що не дає можливості зовнішнім користувачам фінансової звітності оцінити об'єктивність його нарахування та реальний стан дебіторської заборгованості на підприємстві, що цікавить.

За результатами проведеного дослідження можемо зробити висновок, що залишається необхідним вдосконалення нормативного регулювання та надання чітких визначень національними стандартами щодо питань обліку дебіторської заборгованості, пов'язаних з її класифікацією та визнанням, роз'яснень по

використанню методів нарахування резерву сумнівних боргів до поточної та довгострокової дебіторської заборгованостей. Запровадження запропонованих способів поліпшення обліково-аналітичного забезпечення бухгалтерського відділу підприємства в рамках покращення інформування управлінського апарату для виконання ним своїх функцій дозволить своєчасно та оперативно реагувати на порушення умов договору та забезпечить достовірність аналізу стану даного оборотного активу суб'єктів господарської діяльності.

Список літератури:

1. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(С)БО) від 1.01.2000 р. зі змінами та доповненнями.
2. Попова Л.О. Бухгалтерський облік на підприємстві, Навчальний посібник - Караганда: "Арко", 2005, 257с.
3. Соловйова О. В. "МСФЗ та ГААП: облік і звітність"; Серія: Бібліотека журналу "Фінансові та бухгалтерські консультації", 328 с.
4. Некрасенко Л.А. Шляхи оптимізації дебіторської заборгованості підприємств // Економічний простір. - 2008 - № 12/2. - С. 27 - 34.
5. Давидюк Т.В. Визнання та оцінка поточної дебіторської заборгованості: напрямки удосконалення // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю та аналізу.
6. Баркан Д.І. Управління продажами: Підручник. 2-е вид., Випр. / Вища школа менеджменту СПбДУ. - СПб.: Вид-во «Вища школа менеджменту»; Видав. будинок С.-Петербур. держ. ун-ту, 2008. - 908 с.

Парфенюк С.В.

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЯК ОСНОВА УСПІШНОГО РОЗВИТКУ БУДІВЕЛЬНОГО ПІДПРИЄМСТВА В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

Науковий керівник: к.е.н., доц. кафедри обліку, аналізу та аудиту Волощук Л.О

Одеський національний політехнічний університет, Одеса

Однією з основних рушійних сил розвинутого суспільства й основою цивілізованих ринкових відносин є енергетичний потенціал суспільства. Енергетична галузь відіграє дуже важливу роль в економіці України. Урядом нашої країни була прийнята Державна цільова економічна програма енергоефективності на 2010-2014 роки, затверджена постановою Кабміну України № 243 від 01.03.10 року.

Завдяки цієї програмі на сьогоднішній день енергетична галузь стрімко розвивається. Для розвитку галузі будуються нові об'єкти, реконструюються старі. Завбільшки ці роботи виконують приватні підприємства, які виграли тендерні торги. Після торгів замовник та генпідрядник підписують контракт, де фіксується вартість контракту з урахуванням цін на закупівлю матеріалів, обладнання, вартості виконання робіт. Якщо вартість виконаних робіт та матеріалів збільшується, то дуже рідко вдається змінити торбу контракту.

Основою на цьому тема обліку та аналізу в управлінні підприємством в сфері будівництва енергетичних споруд дуже актуальна.

Економіка країни характеризується високою динамічністю і нестабільністю. Економічні явища і процеси у вітчизняній практиці часто не входять в межі загальноприйнятих теорій, тому для рішення виникаючих у цих умовах задач від керівників підприємств потрібна розробка нових нестандартних рішень і підходів управління підприємством. У цих умовах на перший план висуваються питання